

**"KÄRER
Å MÄNNICHER"**

LIDEN

AV INGEMAR ÅSLIN

FÖRORD

"Kärer å männicher" betyder kort och gott "Karlar och fruntimmer". Titeln tillskriver jag min mormor Alma Nilsson (f. Åström 1885). Jag hörde henne ofta säga, där hon stod vid köksfönstret och såg bortåt vägen, "Va äre för'n kär sôm kômm dän" eller "Va äre för a' männich sôm kômm".

Jag kunde inte finna bättre titel på ett avsnitt som har som utgångspunkt män och kvinnor i det gamla Liden.

Det handlar om människor. Män och kvinnor. Berättelser, händelser och minnen i en salig röra. Vad som är sant eller osant vet jag inte. Det känns inte heller särskilt viktigt att veta. Vad jag däremot vet är att allt har sitt upphov i Liden. Och det är viktigt. I vart fall för mig. Det ger mig en ytterligare dimension på det gamla Liden jag försöker spegla.

Det handlar bara om vardagsnära ting och händelser. Också det är viktigt då det vardagsnära omfattade i stort sett veckans alla dagar.

Tyvärr går det inte att återge det gamla bygdemålet i skriftlig form. Det som låter så naturligt när det talas -till form och melodi- låter sig inte skrivas ner med till buds stående tecken.

Jag har använt ett mellanting av vanligt språk och bygdemål. Även om det rymmer många kompromisser flyter det ändå hyggligt när jag läser det. Kanske för att jag har kvar delar av det gamla språket som jag mötte det från tidigt 1930- tal.

Möjligen kommer jag att läsa in föreliggande material på ljudband så småningom.

Sundsvall 1991

Ingemar Aslin

<u>INNEHÅLL</u>	<u>SIDA</u>
Sysstra'n Granbärj	1
E'notvärp på Kvissl'a	2
N'gammel-Errk	4
Svår ol'a	5
Lassarätt'ä	6
Ol-Ers kärring'a	7
N'Jonke å a'Stina	8
Storkär'n	10
Momma	11
Nän't dokktor'n rackk	12
Sjaalspilling'n	14
Lekäft'n	15
Larsch-Nisch's läggd'a	16
A'Lisa	17
Skogsköpar'n	18
N'puss på munn	19
N'Lars	20
Överhet'a	21
Skvallr'ä	22
Strömmkärn's	24
Rakksto	26
Lördakväll på går'n	27
Vårför'e	28
Slaggskämp'n	29

SYSSTRA'N GRANBÄRJ

Byn hadd'ä två kapäll.
 Då ysträ ä rä västrä.
 Sysstra'n komm ti västrä.

Dömm va preddikanter
 ä pingstvänner
 ä komm nar ifrån.

Nä hä varrt höst'n ä kallt
 träfftes mann på Kapällä
 för ti ä värmä sä.

Sysstra'n va bukkeli ä grönn.
 Säg'n på romm varrt'n tar ti gomm'n
 ä öga'n stog fögan rätt ut.

Hellä Byn, ja pojka'n förstäss,
 feckä likksöm na ätt jarrtä.
 Väster kapällä va fullt för jämnan.

Sysstra'n spela ä vi sang.
 Då höggstä vi kunnä få fram.

Sa'römm skullä hörä oss.

N'Sten frällste's först kväll'n.
 Hann villä prommt överlämnä sä
 ätt yngsta. Få vära mä på återmöte.

Männ sysstra'n Granbärj va stenhäl.
 Döra ti fröjderike varrt läst!
 Unna för unna varrt vi avfällinger.

Sysstra'n Granbärj glömmä ja allri'n.

30
 32
 33
 34
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 44
 46
 48

Gammel-fräss'n
 Kolvehuggar'n
 Hörrsomm hä kann gå
 Amerkafrämm'n
 Släktar'n
 Hingst'n
 Frällsning'a
 E läng'a vänta'n
 Harajakt'n
 Fortplantning'a
 N'biokväll på läsche'n
 N'växx'l
 Scharmör'n
 End'ä broer'n

E NOTVÄRP PÅ KVISSLA

Bát'n smög ätter lännd
 Öppöver, mot strömm'n.
 Sättar'n á jalpar'n roddä.
 Dä annanr geck sia mä.

Nota lág pá bott'n flaka'n
 mä stenten mot jalpar'n.
 Dömm va pá väg Öpp ti Kasta
 för ti á sättä e värp.

Sättar'n, Jalpar'n, Stenkastar'n
 á Fläckastar'n sät ti bát'n.
 Lännkära'n hölls pá stränna.
 Hä va bära ti á vänta nu.

Sättar'n såg stinnt Öppöver än.
 Letä ätter na glepp ti timmrä.
 Lännkära'n haddä börrt á ta ätt
 sä n'fämm alner tá lännepe.

Sättar'n feck öga pá e glepp.
 Ráldä rätt ut "Nu fär vi!"
 Jalpar'n á hann tog ti sa ára'n
 stog sömm sprättbaqar.

Lännkrok'n. Snett mot strömm'n
 á rätt jönnom gleppe.
 Kastara'n haddä bära öga för fläten
 á stenten sömm rann ut i án.

Länkärän höll emot pá stränna.
 Fajldä langsamt mä utöver.
 Nota va hel utä á Kastaran
 höll bära ti sjörepe.

Sjökrok'n. Jönnom timmergleppe
 tebaka mot Kvissla för á ta i lännd.
 N'lännkär skrek utätt bát'n
 " Hä bli e lenvärp pojker!"

Bát'n skar sann pá Kvissla.
 Kastara'n á Jalpar'n borrti
 nu jällidä rä á ta inn forrt.
 Annarch gekk ä ätt Hällvete mä nota.

Hä arna sä'n hänn gänga ä.
 Kära'n komm i lag pá Kvissla
 á drog hop nota sa ingen lax
 kunnä gå ur skacka.

Sättar'n hölls uta tell mä bát'n.
 Höll Öpp fläten sa ingen kunnä
 gå över. Rofftä inn á kära'n
 " Hänen ä rä en somm ha rännt!"

Nä nota komm in ditt pá Kvissla
 va nä fämm blankä laxer ti a.
 Hä va sisst värpä'n hänn kväll'n
 sa romm gisträ nota pá spängra'n.

Sänn masa romm sä borrt á notstuga
 för ti plockä hop grejja'n senne.
 Kannse fá'n kopp kaffe ä.
 Kannse'n kassä ä.

N'GAMMEL-ERRK

Hölls má hakkslátt'n.
Hä va glest mella strána.
Dómm sömm ándá fanns lettá sá
ti líi'n átt'n Gammel-Errk.

Ungfolkká skrattdá. Drev mäs'n.
Gubbtok'n sömm hölls má
hakkslátt'n mässt vár da.
Nä hásschan sannk unner hög.

N'Gammel-Errk bryddá sá'nt.
Lettá talmoditt átter strána.
La rómm fúrschiktít pá kárna
á drog hemm romm ti torrpá.

Gammal, Sleten á Otróttli va'N.
Hä varrt allri e lee tá ná.
"N'játt ta vára pá va Jola je"
sa allti'n'n Gammel-Errk.

Sanahustu hanses huttá alltin átt'n.
"I Härrans namn slut má rá hánná!" sa a.
"Helá byn skrattdá átt oss á mann fá
skámmas ógan ur sá gubbá!"

N'Gammel-Errk kunná allri begripá hðrr man
kunná behöve skámmas fúrá á ta rætt pá
há sömm Jola gav. Vár kváll takktá
n'Gammel-Errk Härran fúrá gáva'n.

Härran sömm haddá jorrt hele Jola!
Sömm haddá jorrt mánscha te senn avbild!
Nog gatt'n väl ta reda pá mat'n?
Ungfolke begrep int na!

SVAR OLA

Hu skrapa littá má fot'n
á tittá ne átt golvá.
Hadd'á svárt te fá framm ola.

Kär'n sömm int vðrá te skojsen
unner hele far vekka. Sömm int
fátt na pánningar tá BOLAGK.

Hä va svárt te beráttá ómm'n Lars
sömm va helt sánjleggenes. Sömm
hosstá á spóttá bloen.

Hä komm fúrá hðrr hu haddá slete
má kráka, má ongan á má torpá.
Allri hatt e stann fúrá sá sjaal.

Myttje flög jónnom skall'n
átt'a Emma där hu stog á hadd'á
svárt te fá framm na ol.

Hu tolðes knafft tákká pá hðrr há
skullá gá ómm'n Lars geckk borrt.
Xiler ómm hann int kommpá bena.

Sá'n táunkte na pá allá smábána.
Smót sá te násdúk'n. Sá g pá
HANNLAR'n á sa svár ola:

"Vi játt fá skriv ópp'ná!"

LASSARÄTTÄ

N'Emil hadd'ä vörä på Lassarättä
 ----- ä kommä hemm i jänn!
 Ditt'an for folkä annars
 bära förr te ä dö.

Allä flökkes rönt ömm'n
 förr te få titt'ä på särä.
 Hä geckk över helä magan ä va
 långt sömm fäboväjjen fögan.

Te varidass va'nt n'Emil nannting.
 Männ nu villä mässt allä si på'n
 ä hör'n berättä ömm hörr hä va
 där i stan på Lassarättä.

Kärer ä Männicher läg a hoburs
 ----- ä döddä ömm värann sa'n Emil.
 Sysstra'n va fälle haga på blogen ä
 högg villt mä spruta'n ömmkreng sä.

N'Emil tykktes nättöpp vära enden
 sömm komm dän mä livä i behäll.
 Xtter na dagar va nä sömm farut.
 Ingen bryddä sä ömm n'Emil lännger.

OL-ERS KÄRRINGA

Ol-Ers kärringa
 hadd'ä e bränneri
 na stenkasst västa Bakksäga.

 Baka'n lit'n taliknui
 hölls a mä bestyra senne.

Fjärsmann hadd'ä lännje
 hatt öga ätter kärringa
 männ hu va hal söm n'orm.

 N'par gånger hadd'n
 gete på na där mä bättjen.

Männ hu gatt vära hop mä n'Ondä
 för hu vesste allti'n precis
 nä fjärsmann sät ä lurä.

 Då komm'a alltin mä e
 litta hänkä ti hanna.

Hu log försmädlitt mot'n
 ä unnrä ömm hann ä
 va utä ä nöppe bära.

 Fjärsmann gav faen te slut.
 Kärringa fekk vära i fre.

N`JONKE Á A`STINA

N`Jonke, dránnj`n, sát öva löta.
Hann hadd`ä teğ tá sä nyblus`n
á lutä sä mot gammelhaga`n.

N`Jonke va brydd. Hann sát á funndere.

Sánn`n Petrus nydránnj`n, dánn faen,
komm`ä tí`n Ol-Ers sö pá Moa`n
hadd`ä nä gátt átt hállvete fórr`n Jonke.

N`Petrus tog fásmöa, a`Stina, tá`n Jonke!

Brössvekk! Kraga! Mannchett! Allt hadd`n.
Jäss, jäss hállrajt sa`n mässt fórr jánnan.
Hann hadd`ä vürä dránnj där`ne Kina fórg!

Jännta`n va sömm toki`n átter n`Petrus!

Fórrsta hann tog va n`Jonkes Stina.
Hua va hu himmlä mä öga`n á va tell sä!
N`Jonke varr`nt na mer ánn`n skit.

"Du ha föll allri vürä uta sökkna du" sa`a.

Té maran ná`n Jonke hölls á stílldä hýsta`n
komm a Stina sättenes ditt i stallä.
Hu stog där ne dara. Sukkää á ság pá`n.

"Hä ä na särchíllt mä däg Jonke!" sa na.

Sánn læstä na lusa rekkitt tá`n Petrus.
Hä rann föga`n vürä ánn Svartán pá vár`n.
N`Petrus va`nt vürä n`túmmnagel!

"A Märrta, dá ratsstyttje, kann gott ha`n!"

Nu sát`n Jonke öva löta á fúnndere.
Átt`n Petrus hadd`ä fátt há sömm n`
Jonke allri fekk va`nt na svárt te si.

Hörr há gekk?

N`Jonke varrt far tí enn!

..... á tie tell!

STORKÆR'N

Hann va'nt na gammel
 ná'n kommá ti sokkna.
 Sátt ti'n trasig'n kúnt
 pá rygg'n átt mora si.
 N'litt'n ongå!

Væxxtá Öpp.
 Varrt n'Stor-kær.
 Styrðá mässt má allt.
 Ti hele sokkna.

Affára á stog i.
 Skafftá sá hemman.
 Allá bokka á neg fórr'n.
 Ti hele sokkna.

Fekk'n mádalj á.
 Troget ærbet á redlighet
 á nannting mer.
 Átt hele sokkna.

Hann dog inna há Öppdagas.
 Hann hadd'á hatt svært
 ti skelje pá portmonná'n.
 Mella sokkna á sen.

Há'ánt gott á veta varrt hann for sánn.
 Hann va dukkti'n te á ressonerá.

MOMMA

Momma hadd'á gátt sta á dótt.
 Nu lág'a ti kista dár'ne sal'n.

Ti hánnra'n hadd'á na e salmbok.
 Pá yngliokka na enkroner.
 Á na vitt pá sá.

Há lukktá granris á stearin.
 Mässt alle bybor komm.
 Unna fóur unna.

Há hadd'á gátt forrt má Momma.
 Bádd á dó á komma te kista.
 Há va sommar'n á vèrrint.

Uttage gatt ske mässt pá'n gáng.

Allá mummlá áll'r sa na gútt.
 Flerá hadd'á'n vetekrans.
 Frunntimmra grinntá.

Kæra'n va fállá rak ti hals'n.
 Tittá stinn't rætt framma fóur sá.
 Kragara'n skavvde.

Onga'n jordá storóga ná'rom læfft's Öpp.
 Brydd átt Momma va sá stillá.
 Á int jeddá na karramæller.

Momma hadd'á gátt sta á dótt.
 Nu lág'a ti kista dár'ne sal'n.

MENN'D DOKTOR'N RACKK

N'Kal-Agust va föllä dukkti'n.
Tog hann Ömm dömm
sömm int Doktor'n klara ä.

Hann börrd'ä allti'n mä
ä titte römm stinnt ti öga'n.
Ä sä mumlä'n na för sä sjaal.

Sänn tog'n n'rekkti'n klonk
borrti n'dänn flaska
dömm gatt ha mä sä.

Svalljä ätamä na gånger.
Himmlä mä öga ä likksömm höskä.
"Hä få dögal" siog'n ätter mä.

Där'nä hörnskäpä sett
hadd'n allä gräjjä'n.
Ti brunä börker ä flasker.

Hörr hann blännä ä mätte te
fekk ingen nansinn si.
Dä försvann KRÄFT'N sa'n.

Männ stärrt var'ä ä gatt vära.
Hann fekk ju allä dömm
sömm int Doktor'n klara ä!

N'Ollä gatt dit Ömm'n afta.
Iliä vitterbet'n ti hals'n.
Hä va'nt na för Doktor'n.

N'Kal-Agust skaka på huvvä
nä'n rördä tell na'n mellicin.
"Hä va i sisstä veval" sa'n.

Hann gatt ta tell kniv'n ä.
Drog'n ätter hals'n ätt n'Ollä.
"Hä tör no behövs!" la'n tell.

E hel'a kronä köstä nä. N'Ollä
tykktä ändä hä va bellit.
Vittra va'nt ä leke mä.

N'Kal-Agust va'n dukkti'en jävel.

SJAALSPILLING'N

Hann spellt'á fiol
när'n fátt sä na super.

Va jussom vek
á ingen rekkti'n kär.

Varrt drännj
där'n bonná pá byn.

Hadd'á i hop á
mä e pigá ysta tell.

Fälli ängsli'n
ná hu varrt pá sýt'n.

Jord'n affär mä älistá
broer'n senn.

Hann fekk fäsmö'á
- á farskapá!

Sjaal fekk'n n'sykel
mä ballongdäkk.

Hann komm allri'n rekktit över affär'n.
Lángt bakanätter tog'n livá tá sä.

LEKÁFT'N

Hann boddá pá fjällá
á va ful te káft'n senn
ná na kvinnfolkk va nára.

Há va'nt na krussedull'r
ná gubb'n taltá Ömm
detalja'n ti á älske.

När'n berättá spänn'd'n öga'n
ti'römm sa römm rodná.
Dá ränd'n á skráttá.

När'n hadd'á e kroná
bára súp á röml'n Ömm.
Há va svárt förr familj'n.

Kärringa á ongan hanses.
Ongan sömm kom n varrt ár.
N'kunná ställá klokka ätter ná.

Unnre's hörre gubb'n ha ná nu?
Tökká historier töl ínt änglan!
Männ- Dömm kannchä ha lárt sä?

LARS-NISCH'S LÄGGDA

Mässt vär kväll höll's vi
 på Lars-Nisch's läggda
 å spännde boll.

Ene mållä va na roer.
 Då annre va na stener.
 Nann dommar fanns int.

Ja va'nt na gammal å lit'n.
 Varrt vald sist tå allä
 nå'rom valljde laga.

N'Ivar va'n håll'n jävel
 mä storä lärpjäckser.
 N'fikk hållä sä unna.

N'Fritts spännä värrä.
 Va'n rättvännä mot mållä
 va nå fögan som n'kanon.

N'Gussta kunnä dribblä.
 Nä'n snörrä på gammelgräse
 skrek jännta'n rätt ut.

Jå höll's mässt på kannt'n.
 Där slapp'n hjälpjäckan
 å storpojkkann.

A' LISA

Pärs Lisa va fälle grönn.
 Hu va fögan söm e blommä.
 Pojka'n va toki'n ätter a.

Ögan va söm Svarttjärna.
 Svartt å bött'n-lös.
 Hä va förlitt å si för jufft!

Nä hu tittä ätt n'pojkkä
 varrt'n jussom bensvag
 å hä geckk kalkåra'n på rygg'n.

Ögan ätt'a sa ja te allting.
 Männ allt annä sa från.
 Int n'jävel komm ti kammar'n.

Hä va en sömm tog livä tå sä
 för dä hu int estimere'n.
 San ätt n'storbonne öpp i sokkna!

N'da gefte na sä mä'n Anners.
 Utta'n te våra tvunge'n.
 Hele byn va brydd ätt ä.

N'Anners va vek å tyst.
 Såg int na ut för häller.
 Littä småmännelig.

Ingen fatta nannsin nannting.
 Allra minnst storbonnpojka'n.
 Sömm hu rata allihop'n.

SKOGSKÖPAR'N

Hann va len ti käfft'n.
 Himmlä mä öga'n.
 Beklaga'n Stor-Nisch
 sömm tafft'ä fyrhunnrä rekksdaler!
 För na ynkä skogspinner!
 "N'så dumm'n kär
 jätt ä vära bëra en
 ti vär sock'n" sa'n.

Bränvin ä fiäsk på bolä.
 Tvä bräddfull'ä glas.
 Han sköt dä ene ätt'n Oskar
 söm va husbonn där på går'n.
 "Skäl på rä Jonnsson!
 Du lär va'n jävel i
 bissniss du" sa'n.

Ätter fyre super komm ä.
 Skrevet ä klart. Pappere
 där n'Oskar Jonnsson sälldä
 all skojj'n på trättie år!
 "Trehunnrä rekksdaler Jonnsson!
 Ja förlorä dukktitt sjaal
 männ hä mä vära hänt" sa'n

Pänninga'n läg där på bolä.
 N'hel'n trava va nä.
 Ä likksömm tittä på'n Oskar
 sömm varrit närapä tvärnykkter.
 Ä helförbannad!
 Högg skogsköpar'n ti böxxarscle!
 Slännjd'n rätt utjönnom dara!
 Bakanätter kast'n mössa
 - ä porrtföllj'n.

"Takk förr supä'n!" skrek'n.

N'PUSS PÄ MUNN

Hann varrit tar ti gömm'n.
 Bena villä vikä sä ä
 jarrtä föga'n höfft'ä
 nä'n säg att a'Märrta va te ress.

Hann gatt vännä sä ätt fängse.
 Spöttä ut snusbuss'n ä strykkä sä
 mä bakhanna över munn.
 Rättä tell käpps'n.

A'Märrta strök sä Öpp ätter'n.
 Hä fnasa ti nyströk'n förrklä.
 Hu säg sä Ömm --- ä jedd'n n'puss
 -Ta mä Faen- mitt på munn!

Sänn slank a inn
 ti pigkamar'n
 ä va borrite.

N'Ivar varrit kvär uta dara.
 Ståenes ä brätt'ä sä.
 Faen! Umm grännrännj'n
 hadd'ä sitt'n nu!

N'LARS

N'Lars hyssja átt hunn
 s0m stog pá bakbena
 á drog luktvinn.
 Kopplá va s0m'n'fioiisträng.

Alja'n va där ne grantjal'n.

N'Rojj -hunn- tittá bakáttar
 á liks0m blängdä pá'n Lars.
 Förebrádd'n pá na sátt.
 Unnres 0mm hann ingan begrep.

Mánn no faen begrep n'Lars.

Talamo hadd'n Lars gútt 0mm.
 Hórr myttje s0mm hállst.
 Ná há jállde te gete ut aljan
 va'n Lars helt makalös.

Värst'n ja nann gáng mótt.

Tur hadd'n á. Tront du pá faen
 átt oxk'n steg fram bremá
 e litta naragran. Stog á värá
 ut över gammelhyggá.

N'Lars smög hanan baköver.
 Sikta noga á drog á tolvásjua.
 Oxk'n st0p direkt a huvv'n.
 N'Rojj'n rálde rátt ut.

ÖVERHETA

N'Bakklunn va'n stor'n kár.
 Kutrygge á fálle senröste.
 Sönnervárt rátt ifjónom.
 Tellhörde smáa'n ti byn.

Hännra'n likks0mm hang fram 0mm'n.
 Kroki'n á fögan schääl.
 Öra'n va veke'n framrátt.
 Hann ság kuvá ut.

Pojk'n átt'n va kúnstí.
 Smög unna ná há komm nann.
 Int för há va så ofta.
 H0ll hännra'n för ögan.

N'Bakklunn hadd'á lárt sä
 unner senne dagar te veta plass'n.
 Te veta plass'n á mä mössa ti hanna
 bókká för all överheta.

Xnnschönt 0mm sokkna va lit'n
 fanns överheta littá vár stánn.
 Överheta s0mm avjorda húrr t0kká ener
 s0mm n'Bakklunn skullá ha ná.

Prost'n. Doktor'n. Skollárrar'n.
 Apetekar'n. Fjársmann. Storbönnar.
 Handelsman. Á så värsten förstáss.
 Fáttingvársstyrrelsas olfórrar'n.

SKVALLRÅ

A`Klara å`n Petter
høll`s më vðrann
sånn snart två måner.

Hå va e fälle omaka par
sa hä va myttje ti
skvallrå ömm på byn.

A`Klara va stor å gränn.
Allå sprang åtter a
å villå vðra la më na.

N`Petter vann`t nannting.
Hølogg`d blek å mager
Oppåtter a Klara.

Måsteligen tannlös va`n
å kunnå gött ha vðrð far
ått a Klara.

Hell`å byn va brydd.
Nog för att a`Klara byttå tått.
Männ då hännå!

Ol-Ers kårringe visstå beråttå
att a Klara hadd`å vðrtå frållst.
Kommå bortt från synna!

Så ånn`t å alls sa a Märta sömm
hadd`å hørt tå gærvarckåringa
att a`Klara vðrtå vitterbet`n.

A`Allma hadd`å hørt att hä va sorj`n
øv`r att`n Stor-Pers`Ollå intå
villå förløva så më na.

A`Sara bðra plirå më svarttøga
å ment`e att hu no visstå männ
int velle såjgå na. Just nui

Hå spekkuleredes hitta`n å ditte`n.
Allå kunnå bðra më nannting.
Då ene vðrrå ånn då ånnrå.

Åtter fyrå måner fekk a`Klara n`pojkk.
N`Petter va fällå kårit å mente på
att gamla`n no va ållst i alla fall.

STRÖMKÄRN'S

N'Hällmer va sÖmm förbytt!
 Fiol'n därrä där'ne hännran!
 Stråk'n flög sÖmm'n lärkvinge
 Övva stränga'n.
 Hä geckk int'ä te sette still!
 Allä gatt opp!

Drängan tjoa ä stampä ti göllvä.
 Jännta'n höll ti kjolan ä skrek
 nä'rom flög i väre
 på stärke hännner.
 Svett'n rann ti strömmen.
 Hä lik'nä int nannting.

Hä va'n Ol-Ers sÖmm säg'ä försst!
 Att fiol'n sát mot brösst'ä
 på'n Hällmer, spelmann.
 N'Ol-Ers föscstog tekkne!
 "Hä ä Strämkärn's" rälje'n.
 "Hä ä Strömmkärspolsska!"

N'stor'n dräng hötte tell ätt'n mä fingre.
 "Häll käft'n gubbjävvel!" skrek'n
 ä snörrä ätt annrä hållä.
 Tona'n flög sÖmm bälgetinger.
 Follk'ä dänsä sÖmm toki'n.
 N'Hällmer va sÖmm förbytt.

Männ'n Ol-Ers jedd'ä int Öpp så lätt.
 Borrti hännra'n på'n Hällmer högg'n fiol'n
 ä slog'n ti dörkarm'n sa flisa'n rök.
 Allä gatt stänna Öpp. Stännä Öpp ä si
 ätter va faen sÖmm stog på. Va a'falk.
 N'Ol-Ers stog bära ä hästä.

Männ n'Hällmer sank ihop där på göllvä.
 Hann bära skaka ä svettes. FrÖs!
 Hann slapp ändä spela häll sä!
 Ä dra mä di annra'n ut i storán!
 Ut i mörrkrä där Strömmkär'n sát!
 Sát ä skar tännra'n!

RAKKSTO

Hä sät tie.
Kannsche fämtan.
Rätt ut'a stugbro'n.

Mörrä ä högg ätter väranni

Fler'ä dygn.
Mer änn vekka.
Hadd'ä förrst'n sutt'ä.

Föga'n fastfröse'n där'nä snönn!

Sät ä skaka.
Trätti grader.
Hölgd ä mager.

Mä öga'n stinnt ditti förstudöra!

Inna tell sät'a. Tika.
Hä va mässt förlitt
ti gå ut mä'a.

LÖRDAKVÄLL PÅ GÅR'N

N'Jonke, drännj'n, drog hanna jönnom häre
ä plirä mä öga yst över går'n.
Maka mullbänk'n te rätta
----- mä tonga.

A'Gulli, nypiga, höll's mä krustänga
sömm hu värnde övampä kamin.
Hu log dit i pigtittar'n ä putä
----- mä lippa'n.

N'Stor-Nils, bonn sjaal, sät där ne köke
toggdä hülkaka'n ä svalljde.
Rätt sömm hä va let'n
----- mä'n rap.

A'Kajisa, kärringa hanses, höll's där ne fönnsträ
mä ene hanna på sepprator'n.
Hu tittä ne ätt fängse
----- på kallva'n (ä fes tyst)

Hä va lördakväll på går'n.
N'affta'n lik många annre aftner.
Utom för'n Jonke ä a'Gulli
----- sömm skullä träff's öppä löta.

VÄRFÖRE

DRA HÄSTJÄVEL!

DRA FÖR HÄLLVETE!

N'Adolf skrek rätt ut.

Dänngde tell mä tömmlykka.

Högg tag ti'n kätting.

Rökktä! Slet! Svor!

Jävlersjävlar!

Lässä sät fast.

N'sten framm'a stöttinge'n.

Kallgrint'ä ätt'n.

N'Adolf for rünn't sömm'n fis.

Grassere ä stog i.

Ätter e stann gatt'n ge sä.

Säg sä rünn't ätt ne skakla'n.

Hörr hann skaka. Fragg'n

Ömm käfft'n ä ätter sia'n.

Hann varrt skammli'n.

Säg sä rünn't ätt alle håll.

Klafft'ä häst'n på sia.

Varrt ståenes ä skämm's.

Spänn'd'ä tell stenjävel'n.

Brüt Öpp bjarna'n. Hä va

bära ti lässe ä.

SLAGGSKÄMP'N

Hann va stor sömm e lagårdsar.

Nättöpp tre ä e halv aln lång.

A sä plir'n mä bögge öga'n.

Var gång hä lukktä slaggsamål komm'n.

Hann föga'n småsprang dit.

Huvvå högrå änn alle'rom annra'n.

Mä ärma'n ti korrs stog'n där. Plirä.

Hann va fälle stömmli'n ti bena.

Männ hä visst int dömm somm komm utifrä.

Allä komm tä sä nä Slaggskämp'n va där.

Ja vet allri att ja säg'n släss.

Hä räkkttä mä att hann va där.

N'pojkkä från Indal berättä ätt'n kunnä si

på ögan ätt Slaggskämp'n va färlä.

Dömm va håll ä kall ä plirä.

Slaggskämp'n va dukktitt närsynt.

GAMMEL-FRÄSS'N

Nog för att gubb'n va gammal å tannlös.
 Männ hann va sömm n' gammel-Frässe.
 Haga ätter frunntimmra.

Kärringa hannses hadd'g vörð dö tie år
 Sa hä va'nt na å vëra brydd för.
 Hä va natur'ns gång bära.

Hann för å gete ätter e febojante.
 Ville järna ätt'a kann tänke.
 Hu va'nt na löss'n.

Tillit n' lördamara komm gubb'n te fåboa'n.
 Hä va tysst sömm ti körka över vall'n.
 Gubb'n såg sä ömm å smög inn.

Hann tassä borttätt dara ti pigkamar'n.
 La öre mot å lydä. Stinnt å lännje.
 Hörd'g int nannting inna tell.

Gubb'n vre ömm nykkei'n å öppnä dara.
 Sträkk't ä fram hännra'n mot
 fröjdebädd'n där'ne hörne.

Hann varrt föga'n stel sömm'n pinne!
 Sänga va tomm! Hä va sömm e hänkä
 kallvatt'n över huvvä!

HU VA BORRTÄ!

Nä'n tittä ätter såg'n två groper.
 Nä'n la hännra'n ti dömm va röm värm!

Hä sa'n sjaal när'n komm fram ti byn.

KOLVEHUGGAR'N

Værr'nt.
 Mygg utta faen.
 Risgraner á nara.
 Kolvehugging.

Ven i korr.
 Annara'n ute.
 Gællde á gillre.
 Bygg'á på kvisstbula'n.

E'krone á tie öre.
 Förr værrt res.
 Dryg'á meter'n hög
 á tre lång.

Mátar'n, "Vekil'n", komm.
 Spánná tell.
 Rese sank ihop.
 Dáne'n rök förtjänst'a.

Ság på värann.
 'Dánn FAEN skráttá!
 Skrev ti bok'a.
 Sa "Háll int på má rá dánná!"

HURRSOMM HÄ KANN GÅ

Hann sát på huk
 där'n i naran.
 Sát á gete
 pá'n Albin.

Dánn jävel'n
 skullä dännjes!
 Lärä sä att n'int
 hadd na jära má a'Brita.

Hä va kallt.
 Hann frös.
 Gatt ta sä'n knäpp
 borrti flaska.
 Skar tánnra'n när'n såg
 för dá innrä fröjjda'n
 sömm vererfors n'Albin
 baka dara jusst nu.
 Tog na ákarbraser.
 Á'n jävel tell.
 Förr värmens skull.

N'Albin slank ut jönnom dara.
 Stánn'd'á tell där má naran
 för te uträttá e behov.
 Tykkt'n precis hann hörrdá nan snärkká?

AMERRAFRÄMM'N

N'Jimm-Jomm va rättar
 på Prästbolä.
 Lit'n å krok'n mä'n
 stor'n yvig'n munntasch.

Såt allti'n å Hummsang
 på timmerlässa.
 Nä'n Jimm-Jomm varrt tysst
 då ständä häst'n.

Vår annat år likksömm växtä
 n'Jimm-Jomm na tömm på längda.
 Mässt all'ä ville tal mä'n.
 Hadd'ä n'massa fråger ti'n.

N'Adolf, ja hä va pojkk'n hanns,
 va på väg hemm från Amerikatt.
 Dit hadd'ä hann flöttä
 förr flerä år sänn.

Folk'ä jordä sä staditt äran'a
 ti'n Jimm-Jomm å kärringa hanses.
 Förr ti få si Amrekanar'n.
 På si hörr'n tokk'n enn såg ut.

N'stilig'n kär va nä. Hä sa allä.
 E stor'a klokk'tjåjjä tä na gult.
 Mann sa "Hä'ä gull rätt i jönnomi!"
 Hä sas n'Adolf höll's mä bisseniss!

Ktter na vekker for'n Adolf.
 N'Jimm-Jomm varrt ennsamm'n igen.
 Sät där på lässa sömm vanlitt
 ----- å Hummsang förr sä sjaal.

På byn hadd'ä mann na å tale Ömm
 långt framn över höst'n.
 Vår gång n'Adolf komm'ä på tal
 växt'n jussom. Varrt störrre.

A'Ädla, mamma hanses, e tyst å snäll
 a tant hannlä sömm vanlitt på Koppra.
 Unna förr unna bleknä n'Adolf borrt.
 Männ Ömm n'par år va nå dags igen.

SLAKTAR'N

Hann va stor á stárkk.
 A frállist. Pingstvánn.
 Hadd'n gammal'n Chevrole
 lastbil. Mú korrtflak.

Pá hössta'n ti múrrkrú
 höll'n n'Focus uta bildara.
 Rättú lysá funjere int.
 Á int na anná häll'r fú'r dánn del'n.

Bakk'n Öpp ti gár'n hans va brätt.
 Snö'n. Dálige dákk förstáss. Spann.
 Slaktar'n höfft'á ur bil'n. Tvársint.
 Mummlá fórr sá sjaal. Uhnres va?

Bännú ne lámm'n pá lángsia.
 Hasa oxx'n átt kant'n. Ti rätt läge.
 Drog skanka'n pá ömsá sier Ömm huvvá.
 Jámká tell böla pá brerygg'n. Á gekk!

Tongt var'á. Slaktar'n pusstá. Mánn gekk.
 Oxsá va faen i mág full stor. Jo mánn.
 Öpp fórr bakk'n bar á. Á inn jönnom dara
 ti kállar'n á framm, te köttkrok'n.

Hännra'n hannses va sömm tvá dässlokk.
 Lunga'n gatt ha rymmt kubbikmeter'n.
 Ná'n samm ti várisa'n där'ná Vákkjönn
 va másst hellá kropp'n öva vattná.

Há va'n vállsamm'n kár!

HINGST'N

Hingst'n gekk uta bára faen.
 Ti djup'n snö
 má vállsammá láss.
 N'Oskar pá sia Ömm.

Hann va folllkelakk.
 Hingst'n
 táldá inge'n.
 Utom'n Oskar.

Follk'á
 toldes knaift tittá
 átt hingst'n.
 Hann föga'n murrá.

La öra'n bakáttter huvvá.
 Öga'n spruttá ell'n.
 Hova'n rev där ná grusá.
 N'Oskar bára skrattdá.

N'Oskar va lit'n
 vinnögd á ful.
 Ná'n komm má hingst'n
 va'n sömm'n Kung!

FRÄLLSNING´A

N´Hildding frállst´s sent ömm höst´n
 ná Norda´n ven i knut á vrá.
 Te Bönehuse gekk allt fler á fler
 i unnrán utan att förstå.

Hör könná detta över huvvá hënná?
 N´Hildding kunná intá vëra klok!
 Mënn allt blev klart á uppenbart
 ná´n Hildding læstá Skriftens Bok.

Allt varrt sá klart á fälle tylitt.
 N´Hildding varna oss förr Glömskans hav.
 Förr där va jufft. Ja fállá jufft.
 Där mänge´n Syndar gått i kvav.

Omöjligt kann ja nann gëng glömmá
 N´Hildding´s säng ömm Lilla Lisa.
 Hann sang´n offta inna frällsninga.
 E frëkk á skamlös visa.

Kann unnrás hörr han ha ná Oppi himmel´n?
 Va kann´n ha förr muskedunnder?
 Förr no jett han gá kring á spara alj
 te Salighetens gröna lunder?

Mënn int te gammelvammal´n äller nábbskor.
 Ná fotsid dräkt i skta siden.
 Hann kann ej sjongá Lilla Lisa mer
 som far hann jorrt i Liden.

E LANG´A VANTA´N

Där ne drännjkammarn´s halmörker
 låg´n Jonke á vannes ätter a´Gulli
 sömm hadd´á lavt te komma ditti
 drännjkammar´n te´n Jonke.

N´Jonke va sömm förbytt
 sönn a´Gulli komm ti går´s
 sömm pig´á ätter a´Kajjsa-Stina,
 dá ratstyttje, sömm allri liká n´Jonke.

E präktia prillá moldá unn´r læpp´n
 á´n Jonke svaljde á smacká
 sa há sto hërlia tell.
 Vafför komm a allri nann gáng?

Sola va pá väg ne baka Storbäрге
 när a´Gulli äntlitt komm las
 frá allá senne bestyrrels.
 Pá lættá steg gekk a över går´n.

Hu tveka littá grönn bára utaför
 drännjkammar´n innan hu öppna dara
 á slannk inn ti´n Jonke.
 Á nu fá´nt ve vëra mä na lænnjer!

HARAJAKT'N

N'Berrtil
flög súmm n'skinnlapp
jónnom nara'n
där ne bärge.

-----

ja ätter

N'Knuttä, hunn, räidä ysta för mä.

Jarritä bulltäg.
Hä västä ä visslä
ä pep mä
ti brösstä.

-----

ja gatt stännä

N'Knuttä drev rätt mot mä.

Sät på huk.
Öga'n glöddä borrti nara'n.
Arsschlä på harajvel'n! PANG!
Där ne n'Berrtil

-----

sümm häjjdä ätt mä

-----

att hä va klart.

FORTPLANTNING'A

Nä'rdm komm leenes
mä e ko ätter vëjj'n.
Visst'ä onga'n va süm va a falä.

Gammfolkä skrott'ä ä blyntjä.
Jassä! Hä va dags nu i jönn
där'nä oxx'n.

Vi ong'r sprang siamä ä kasa
koa sümm mässt trillsk's.
Jordä sä tell.

Männ nä'römm va frammä te gár's
löfftä na huvvü höggt ä värä
ätt laggár'n tell.

Oxx'n inna för ana nannting.
Hann rämdä tell sa glasrutan
höfftä ä skallrä.

Nä drännj'n komm leenes mä'n
va'rä sümm hann leddä blixt'n.
Hann slog ne diirekt.

Hä va forrt öv'r. Sümm e russi'n.
Vi ong'r gatt hittä på
na annä te jära.

N'BIOKVÄLL PÅ LÄSCHE'N

Hä gnåk'a ti'n trëbbänk.
 Kamin va ell'rö. Kallt uta tell.
 Läsche'n va hallvsatt.
 N'hänn kväll'n va nä'n fillm
 Ömm nann sömm kalld'äs Varulv'n.

Jännta'n tykk't'ä hä va hämmskt.
 Pöjka'n skratt'ä ä va karresk
 nä'römm betal'a där'ne lukt'a.
 E kronä ä tretti öre köst'ä'nä.
 Uttom förr mäg sömm affichere.

Hä hannl'ä Ömm n'löde'n n'kär.
 Vär gang hä varrt fullmäe'n
 gatt'n drekk'ä bloe'n tá e onga
 jännt'ä sömm säg bra ut.
 Där e mella va'n fresk.

Nu va'nä fullmäe'n. Hann for ä gete
 på e jänntä. Smög sä'väg förä na ä
 klättr'a Öpp på'n sten ä vänta där.
 Nä hu komm'ä rätt nea sten höfft'ä
 dänn fae'n rätt ne på jännta!

N'Jon va allti'n beredd te sattyg. Illvol'n.
 Nu sät'n rätt baka förr'n Larsch-Olof.
 Fekk för sä hann skull'ä skrämm'n ut'a faen.
 Nä'n dänn Varulv'n höfft'ä ne på jännta
 la'n Jon hännra'n Ömm hals'n ätt n'Larsch-Olof.

Nann nöp ti rekkitt! N'Larsch-Olof trodd'ä
 att Varulv'n hadd'ä kommä inn på läsche'n!
 Hann skrek faen i mäg värrä änn grise'n ätt'n
 Hällmer nä'nt mat'n komm i rätt ti! Hä va föga'n
 tur att int jarrt'ä stänn'd'ä ätt'n Larsch-Olof!

Xtter dänn da'n va'nt n'Larsch_olof na go på'n Jon!

N`VÄXX`L

N`Ommar hadd`ä nä föllä svårt.
Gatt skaff`ä n`ny`n häst
förr te ä klara kontrakt`ä
mä STORBOLAG`X

Gammel`n hadd`ä bära leggt`ä.
N`mara nä`n Ommar komm
inn`a staldara läg häst`n
dö ä schäli där`ne spilt`a.

N`Stor-Nils länt`n pänninger.
Trehunnrä rekksdaler på
n`växx`l mä go`a räntt`ä.
Förr n`Stor-Nils förståss.

N`Ommar slet sömm e djur.
Kärringa ä onga`n hanneses
jalpt`n mässt vär da mä
ä skata snö`n ä lässä.

Hä jävlas hele dänn vinter`n.
Snönn vräkt`ä ne vär da.
N`Ommar, kärringa ä alle bän`a
slet mässt förr asset.

Nä`n Ommar väl betalt Hannlar`n
va`nt ä na mång`ä öra kvär.
Ätter fler`ä måner`s ärbet!
Dä komm`n Stor-Nils.

Hann gatt ha pänninga`n jusst nu!
Brebent ä stor mä tömmliga`n
där`ne vässt`n predik`n förr`n
Ommar sömm mässt tittä neät gölv`ä.

N`Ommar fekk gå frå`n går`n.
Förr trehunnrä rekksdaler.
Ä n`Stor-Nils hadd`ä te`ä ätt sä
n`dukkittin`n jolbit tell!

SCHARMÖR'N

All'á jánnt'r va rádd fórr'n.
Rent himmálen's rádd.

----- Á fáll'á nyfik'n.
N'Hännrikk va'n sjutusa'n
te ha kvinnfolkstykka.

Int'á ság'n na ut fórr'háll'r.
Männ átter nagre sup'r
----- Dá skull'á e ha sitt!
Hann kunn'á jula, sla vollt'r
á bryt'á árrm!

Hann va dúkkti'n te á dánn's'á.
Jánntan sa há va sömm á ák'á
----- lánngt óv'á möln'a!
Ná'n Hännrikk fórdá nádd'á
int fótt'ra'n göllvái!

Ja komm allri'te á glömm'á
ná'n Hännrikk tog a'Elin
----- tá'n Erik's Ivar.
Há va forrt jorrt há.
N'gammel vals.

Sánn gekk dömm baka bana'n.
Xtt'r e bra nog lánga stann
----- komm'á römm te baka.
N'Hännrikk spratt sömm n'kánká.
A'Elin va fáll'á rö'blommi'n.

N'Erik's Ivar skar tánnra'n ut'a
tell. Knót návara'n á hött'á
----- átt'r n'Hännrikk.
N'Hännrikk sömm reda'n lova
átt'er a'Lisa.

END'Ä BROER'N

All'ä komm å bytt'ä na ol.
 Sät'n kvarrt äller så.
 Så hadd'mann allti'n jorrt
 nä nann va på'ra ytterst'ä.
 Hüll på å dö.

Hann sūmm bodd'ä närrme'st,
 hann komm allri'n.
 End'ä broer'n.

Nä amb'lanse'n komm'ä gatt n'
 fūr skamm's skull kanntänk'ä
 gå ysstöv'r läggd'a å fråg'ä:
 "Ha'n vūr'ä sjuuk?"

Hä va bära hann!
 Närrmäst'ä gränn'n!
 End'ä broer'n!
 Sūmm int visst'ä
 va helä byn visst'ä!

Kärring'a hannses komm rantanes bakätter.